

Олимпија се сматра једним од најчувенијих места античке Грчке. Налази се на западној страни полуострва Пелопонез и у прошлости је била веома важно светиште посвећено богу Зевсу. Ипак, најпознатија је као место на којем су одржане прве Олимпијске игре. Сам положај Олимпије чини овај локалитет изузетно занимљивим за обилазак. Налази се у зеленој долини округа Елис, на обронцима планине Кронос, између река Кладеје и Алфеје. Прича о овом региону сеже до првих светишта, праисторијских култова и неолитског периода. Бог Зевс имао је доминантну улогу на овом подручју и зато је њему посвећен највећи храм. Од тог времена, Олимпија је вековима била главно светиште, али 522. и 551. године разорили су је земљотреси, а поглавиле су је и оближње реке. Нажалост, тада је била прекривена слојем блата и песка у висини од пет до седам метара и напуштена све до 1766. године, када је поново откривена. Ископавања је 1829. године наставила Француска научна експедиција Пелопонеза, а касније, 1875. године, и Немачки археолошки институт. Истраживање се наставља и у данашње време.

Шта треба видети у Олимпији

С леве стране локалитета налази се феноменалан Археолошки музеј, од којег се, стазом окруженом ружичастим цвећем, стиже до Алтиса, Зевсовог светишта. Верује се да је настао током 10. и 9. века пре нове ере када је успостављен Зевсов култ. Око Алтиса и његових светих храмова налазе се разне грађевине.

Прве рушевине у северозападном углу Алтиса припадају Пританејону који датира из 5. века п.н.е. и био је седиште владе у древној Грчкој. Такође, то је било место светог огњишта на којем је горела *вечна ватра*. У оквиру ње је постојала и сала у којој су олимпијски победници прослављали своје успехе.

У његовој близини видећете и остатке Кронион терми. Током хеленистичког периода био је то велики комплекс са купаоницама, али га је уништио земљотрес у 3. веку нове ере. Данас можемо видети интересантне остатке мозаика из римског периода.

МЕСТО ГДЕ СУ РОЂЕНЕ ОЛИМПИЈСКЕ ИГРЕ

Овогодишња Олимпијада у Токију инспирисала нас је да се накратко вратимо на место где је све почело, у Олимпију и древну Грчку. То је свет којим су владали богови, а највећа част сваког грађанина у њему била је да учествује и победи на чувеном спортском такмичењу током којег су престајали међусобни сукоби и ратови

Пише НАТАША ВУКОВИЋ
Фото NATANIA TRAVEL

Херин храм

На левој страни Алтиса налази се импресиван Херин храм, изграђен средином 7. века п.н.е. Овај дуг и узан храм имао је шест дорских стубова на крајевима и 16 стубова са стране, а представља један од најважнијих храмова посвећених овој богињи.

Близу је и интересантни Филипеон, једина кружна зграда на локалитету коју су 336. године, након једне победе, саградили Филип II Македонски и његов син Александар Велики, и посветили га Зевсу. Некада је имао 18 дорских стубова, а данас од њих можемо видети само три која и даље изгледају задивљујуће.

Антички стадион Олимпије

Добродошли на стадион на којем су одржане прве Олимпијске игре! Алтис и стадион повезани су криптом, каменим пролазом изграђеним крајем 3. века п.н.е. Док сам пролазила између његових зидова, покушавала сам да замислим како је некада изгледало такмичење античких спортиста на овом 212 метара дугачком стадиону, док се око њих чује хук посетилаца.

На једном делу видећете остатке камене платформе на којој су седеле судије. Није било статичних седишта, али око стадиона, на трави, могло је да стоји око 40.000 гледалаца. С обзиром на то да су прва такмичења биле трке, у једном делу видљиви су остаци белих блокова који су постављани како би стопала свих спортиста на старту била у истој равни.

Зевсов храм

Према грчкој митологији, краљ свих богова Зевс био је и бог неба, муње, грома, закона, поретка и правде. Његов храм изграђен је у V веку п.н.е. у дорском стилу и имао је тринаест стубова с обе стране. Локални архитекта Либон из Елиса заиста је фантастично обавио посао. Храм је био украшен мозаицима и мермерним статуама, а најважнија је била 13 метара висока хризелефантинска статуа (направљена од слоноваче и злата) бога Зевса, која спада у једно од Седам светских чуда античког света. Зевс је седео на трону, држећи статуу богиње победе Нике у десној и жезло у левој руци. Статуу је направио Фидија, најталентованији вајар древне Грчке у својој радионици која се налазила у близини Зевсовог храма. Нажалост, данас можемо видети само остатке стубова јер су храм и статуа Зевса уништени у земљотресима 522. и 551. године нове ере. Булеутерион је изграђен у 6. веку пре нове ере и био је седиште олимпијског сената. На овом месту сви спортисти су морали да положе заклетву да ће се часно борити на такмичењима.

У његовој близини налазе се и рушевине Леонидаиона, хотела за посетиоце светилишта и игара. Саградио га је Леонидас са Наксоса 330. п.н.е, а затим је обновљен током римског доба.

Палаестра

Идући даље наишли смо на рушевине Палаестре и вежбаонице. Некада је Палаестра била четвороугаона зграда, са отвореним двориштем и собама око ње, у којима су спортисти тренирали рвање, бокс и скакање. Изграђена је у 3. веку пре нове ере и имала је 72 дорске колонаде. Поред ње налази се вежбаоница која датира из 2. века п.н.е где су спортисти тренирали трчање и петобој, као и јавна купатила, саграђена током 5. века п.н.е. Познато је да је да су антички Грци неговали култ тела па су тако спортисти, после тренинга и такмичења, морали да оперу и очисте тело од прашине и уља.

Археолошки музеј

Ово је један од најважнијих музеја у читавој Грчкој. Била сам одушевљена богатом колекцијом мермерних статуа и предмета пронађених током ископавања. Музеј обухвата дванаест галерија чије су колекције поређане хронолошким распоредом и представљају историју овог светилишта. Бројни су предмети од бронзе и метала, као што су котлови, кациге, оружје, те разне фигурице, грнчарија, поклони и алати из Фидијине радионице.

Једна од најважнијих је статуа *Nike of Paionians*, која изгледа невероватно, чак и ако није комплетна. Важна је и статуа Хермеса из Пракителеса из 4. века која представља бога Хермеса који држи дете Диониса.

Али оно што одузима дах дефинитивно је велика централна галерија у којој су смештене јединствене скулптуре мермерног педимента Зевсовог храма.

Олимпијско примирје

У старој Грчкој било је разних спортских такмичења, али Олимпијске игре су биле најпопуларније. Према предању, 776. године п.н.е Ифитос, краљ Елисе, Клеостенес из Пизе и Ликоургос из Спарте организовали су прве Олимпијске игре у част бога Зевса. Можемо рећи да су ове игре имале веома важну улогу у тадашњем политичком животу зато што је због њих успостављано тзв. *олимпијско примирје*. То значи да током Олимпијских игара престају сви ратови између грчких градова држава како би спортисти и посетиоци могли безбедно да путују из својих градова на игре. Олимпијске игре постају веома популарне и након што је Грчка пала под римску власт. Чак су и неки римски владари учествовали у њима, као што је то био император Нерон. Међутим, 394. године нове ере, цар Теодосије I забранио је бројне паганске фестивале, као и Олимпијске игре, након готово 12 векова традиције. Много векова након античких, рођене су модерне Олимпијске игре по идеји француског барона Пјера де Кубертена. На конференцији о међународном спорту у Паризу, јуна 1894. године, Кубертен

Интересантне чињенице:

- Игре су се одвијале сваке четири године, другог пуног месеца након летњег солстиција, што се поклапа с августом у садашњем времену.
- Чак су и историчари мерили време интервалом између њих - Олимпијадом.
- У играма су се могли такмичити само мушкарци који су рођени слободни (робовима није било дозвољено).
- Такмичари нису имали одећу на себи, били су наги, како би се избегле преваре.
- Женама није било дозвољено да се такмиче, као ни да присуствују такмичењима, али зато су се за њих, између Олимпијских игара, на сваке четири године, одржавале женске игре, у част богиње Хере.
- У почетку су игре трајале један дан током кога се одржавао само један атлетски догађај: трчање, познато као стадион, на стази дугачкој око 190 метара.
- Касније су додати и други спортови као што су скок удаљ, бацање кугле, копља, бокс, панкратон (комбинација бокса и рвања) и трке кочијама. Тада су игре трајале више дана.
- Победници у играма нису добијали новац, већ круну од граница маслине која је расла у близини Зевсовог храма. Била је то највећа част за такмичара, као и за његову породицу и град.

је формирао Међународни олимпијски комитет (МОК), а две године касније, 1896. одржане су прве модерне ОИ у Атини чије ћемо 32. издање управо гледати у Токију.

Посетите Олимпију

Олимпију можете посетити у било које време, али је најлепше да то буде период од краја априла до октобра, када имате више лепих дана које можете провести на археолошком налазишту. Током врелих летњих дана понесите са собом флашицу воде, шешир или качкет и средство за сунчање јер је сунце изузетно јако. И обавезно обујте нешто удобно, како бисте избегли *археолошке ране*, како их је назвао мој друг Аца, настале шетњом по остацима античког камења међу кратком и оштром травом.

А када завршите с обиласком античке Олимпије, прошајте до истоименог савременог села, удаљеног свега 500 метара. Купите сувенире у локалним продавницама, попијте кафу или ручајте у тавернама испод крошњи дрвећа у главној улици, а можете посетити и Архимедов музеј.

Олимпија је дефинитивно место које вреди посетити и које ћете памтити, јер дух олимпијских игара који осећамо и данас рођен је баш на овом месту. ■

